

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

ONDERZOEK BIJ

IT TWALÛK SO/VSO ZMLK/MG

Plaats: Leeuwarden

BRIN-nummer: 26LD

Onderzoeksnummer:

Onderzoek uitgevoerd op: 8, 9 en 10 december 2009

Conceptrapport verzonden op: 5 januari 2010

Rapport vastgesteld te Groningen op: 11 februari 2010

Reproductie van het rapport zonder toestemming van de inspectie of de school/instelling vindt niet plaats anders dan in zijn volledige vorm.

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 8, 9 en 10 december 2009 een onderzoek uitgevoerd op It Twalûk so/vso zmlk/mg te Leeuwarden (locaties Haydnstraat en Larixstraat) en Franeker, om na te gaan of er sprake is van tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs en/of de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende. Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 19 en 20 november 2007 zijn tekortkomingen vastgesteld in de leerlingenzorg, de kwaliteitszorg, het onderwijsproces en de naleving van wettelijke voorschriften op It Twalûk. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 31 januari 2008. De kwaliteit van het onderwijs is toen als risicovol (zwak) beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. In het kader hiervan voert de inspectie nu (na overleg met het bestuur) een onderzoek uit om na te gaan in hoeverre de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven.

In dit onderzoek wordt tevens nagegaan of de school aan enkele wettelijke voorschriften voldoet.

Onderzoeksopzet

Deze rapportage is gebaseerd op:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn;
- Analyse van de zelfevaluaties en rapportages van de school;
- Onderzoek op locatie, waarbij
  - o schooldocumenten zijn bestudeerd;
  - o de onderwijspraktijk is geobserveerd op alle drie locaties;
  - o gesprekken zijn gevoerd met de directie, een vertegenwoordiging van de commissie voor de begeleiding, de leraren en de leerlingen.

Uit het waarderingskader is de basisset van indicatoren onderzocht, aangevuld met de indicatoren uit het aspect 'cyclisch proces van kwaliteitszorg'. Voor deze uitbreiding is gekozen omdat in het onderzoek van 2007 dit kwaliteitsaspect ook is onderzocht en toen tekortkomingen vertoonde. Naast deze aspecten die betrekking hebben op de kwaliteit van het onderwijs, heeft de inspectie tevens een aantal wettelijke aspecten onderzocht.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het Toezichtkader speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs 2005. In het jaarplan verantwoordt de inspectie welke wettelijke aspecten zijn onderzocht. Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek op het gebied van de onderwijskwaliteit en de wettelijke voorschriften. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin tekortkomingen worden toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2. BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader (voortgezet) speciaal onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is. De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Cyclisch proces kwaliteitszorg

	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
1.2 De school hanteert een onderwijsconcept dat aansluit bij haar leerlingenpopulatie.			•	
1.3 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.		•		
1.4 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen.			•	
1.5 De school evalueert regelmatig de leerlingenzorg.			•	
1.6 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
1.7 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen en de leerlingenzorg.		•		
1.8 De school rapporteert aan belanghebbenden inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van haar onderwijs.		•		

Systeem van leerlingenzorg

	1	2	3	4
3.1 De commissie voor de begeleiding bepaalt de onderwijsrelevante beginsituatie van de leerlingen.			•	
3.3 De school stelt een handelingsplan vast in overeenstemming met de ouders.			•	
3.5 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de vorderingen en ontwikkeling van de leerlingen.			•	
3.8 De commissie voor de begeleiding evalueert de uitvoering van het handelingsplan.		•		

Functionaliteit handelingsplanning

	1	2	3	4
4.1 De leerinhouden komen overeen met de afspraken in de documenten voor handelingsplanning.			•	

Leerstofaanbod

	1	2	3	4
5.1 De school hanteert een leerstofaanbod voor de schoolse vakken.			•	
5.4 Het leerstofaanbod sluit aan op het uitstroomperspectief van de leerlingen.			•	
5.5 Het leerstofaanbod maakt het mogelijk gericht in te spelen op verschillen tussen leerlingen.			•	

Onderwijstijd	1	2	3	4		
6.3 De teamleden maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•			
6.4 De school stemt de hoeveelheid tijd af op de onderwijsbehoeften van (individuele) leerlingen.			•			
(Ortho)pedagogisch handelen	1	2	3	4		
7.2 De teamleden gaan op een respectvolle wijze met de leerlingen om.			•			
7.4 De teamleden handhaven de gedragsregels.			•			
7.6 De teamleden stemmen hun (ortho)pedagogisch handelen af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.			•			
(Ortho)didactisch handelen	1	2	3	4		
8.2 De leraren leggen duidelijk uit.			•			
8.4 De leraren stimuleren de leerlingen tot denken.				•		
8.5 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•			
8.7 De leraren stemmen de instructie en verwerking af op de onderwijsbehoeften van de leerling.			•			
Actieve en zelfstandige rol leerlingen	1	2	3	4		
9.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•			
9.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun leerproces, die past bij hun ontwikkelingsniveau.		•				
Schoolklimaat	1	2	3	4		
10.1 De school heeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op school voordoen.			•			
10.2 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.		•				
10.3 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op afhandeling van incidenten in en om de school.		•				
10.4 De leerlingen en de teamleden voelen zich aantoonbaar veilig op school.			•			
10.6 De ouders tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			•			
Opbrengsten	1	2	3	4	5	
11.4 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingen mag worden verwacht.					•	
Wet- en regelgeving					ja	nee
De school heeft de vastgestelde schoolgids aan de inspectie toegestuurd (WEC, artikel 27).					•	
De school heeft het vastgestelde schoolplan aan de inspectie toegestuurd (WEC, artikel 27).					•	
De onderwijstijd voldoet aan de wettelijke voorschriften (WEC, artikel 11).						•
Het handelingsplan wordt voor elk schooljaar in overeenstemming met ouders opgesteld (WEC, artikel 41a).						•

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie komt tot de conclusie dat de kwaliteit van het onderwijs op It Twalûk van voldoende niveau is. Hoewel er op sommige onderdelen aanleiding is om de kwaliteit verder te versterken, voorziet de school nu in het leveren van een basiskwaliteit die van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende en meervoudig gehandicapte kinderen verwacht mag worden.

De afgelopen periode heeft de school hard gewerkt aan kwaliteitsverbetering, onder andere op het gebied van het systeem van leerlingenzorg, de kwaliteitszorg en het onderwijsleerproces. De resultaten daarvan zijn inmiddels waarneembaar.

De controle van de in paragraaf 2.1 genoemde onderdelen van de wet- en regelgeving leidt tot de conclusie dat de school op deze punten de voorschriften voor een deel in voldoende mate naleeft. Op het punt van de ondertekening van het handelingsplan door ouders voor aanvang van het schooljaar (artikel 41a WEC) wordt het voorschrift onvoldoende nageleefd.

Hieronder licht de inspectie haar oordeel toe.

Toelichting

Cyclische systeem van kwaliteitszorg

Met behulp van een kwaliteitsinstrument brengt de school haar eigen kwaliteit in kaart. Vanaf het schooljaar 2007-2008 zijn de kwaliteitsonderdelen in een cyclus van 4 jaren geplaatst. De onderdelen voor het huidige schooljaar staan opgenomen in het jaarplan en zijn verder uitgewerkt in een stappenplan. Om alle stappen gecontroleerd uit te voeren, heeft de school alle onderdelen uit het stappenplan uitgewerkt in een vergaderplanning. Zo houdt de school zicht op de uitvoer van de afgesproken onderdelen. Het bevragen van ouders over het schoolklimaat heeft in 2008 plaatsgevonden en wordt in maart 2010 herhaald.

De school evalueert niet regelmatig de opbrengsten. Zij brengt al wel de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen over meerdere jaren in kaart. Ook weet zij waarnaar leerlingen uitstromen. De school heeft zich echter nog geen doelen gesteld waaraan de opbrengsten moeten voldoen. Dit onderdeel wordt ook op het niveau van het Regionaal Expertise Centrum verder uitgewerkt zodat de school inzicht krijgt in de uitstroom van leerlingen op vergelijkbare scholen in Friesland.

De borging van de kwaliteit van het leren en onderwijzen en de leerlingenzorg is als onvoldoende beoordeeld. Deze onvoldoende wordt veroorzaakt doordat de school niet regelmatig toeziet op de uitvoering van afspraken. Daardoor komt het voor dat leraren tegen de afspraken in zelf leerstof zoeken bij de doelen uit het handelingsplan.

Het informeren van betrokkenen is als onvoldoende beoordeeld. De informatie naar met name ouders toe kan versterkt worden door in de schoolgids de verbeteractiviteiten, de resultaten daarvan en de uitstroomgegevens op te nemen.

Systeem van leerlingenzorg en functionaliteit van handelingsplannen

Drie van de vier normindicatoren zijn als voldoende beoordeeld. De commissie voor de begeleiding (CvB) bepaalt voor alle leerlingen de onderwijsrelevante beginsituatie. Alleen voor nieuwe leerlingen stelt de CvB ook een synthese op van de onderzoeksbevindingen. De

inspectie adviseert de CvB het integratieve beeld ook voor de zittende leerlingen actueel te houden. De handelingsplannen worden in overeenstemming met ouders vastgesteld. Deze vaststelling gebeurt in de regel wel op een later tijdstip dan dat de wet voorschrijft. Deze late vaststelling wordt veroorzaakt doordat het handelingsplan tijdens een huisbezoek door de leraar met de ouders wordt besproken. Het huisbezoek vindt in het nieuwe schooljaar in de periode tot aan de herfstvakantie plaats. De school dient haar werkwijze bij het volgende schooljaar aan de wettelijke eisen aan te passen.

Het volgen van de vorderingen van de leerlingen gebeurt aan de hand van methodegebonden toetsen. Voor de leerlingen in de A-stroom worden ook methodeonafhankelijke toetsen gebruikt. Door technische problemen worden de toetsresultaten op dit moment niet in het digitale leerlingvolgsysteem opgenomen.

De evaluatie van de uitvoering van het handelingsplan heeft de inspectie als onvoldoende beoordeeld. Bij deze evaluatie is het van belang dat de CvB zich de vraag stelt of eerder geformuleerde doelen zijn behaald en of de geboden zorg toereikend is geweest. Deze evaluatie vindt onvoldoende zichtbaar plaats. Bij de evaluatie dient een analyse van belemmerende en bevorderende factoren betrokken te worden waar de school invloed op kan uitoefenen. Dit zijn dus niet de kindfactoren, zoals bij evaluaties tijdens het inspectiebezoek is geconstateerd.

De functionaliteit van de handelingsplannen is als voldoende beoordeeld. De handelingsplannen worden dit schooljaar voor het eerst gegenereerd uit het nieuwe leerlingvolgsysteem en voldoen nog niet aan de wensen van de school.

Onderwijsleerproces

Bijna alle indicatoren van het onderwijsleerproces zijn als voldoende beoordeeld.

De school heeft haar leerlingen op niveau in de profielen A tot en met D ingedeeld. Aan deze profielen is inmiddels voor de schoolse vakken het aanbod, de te investeren tijd en het uitstroomprofiel gekoppeld.

Het voortgezet onderwijs is ingedeeld in drie fasen waarbij in de eerste fase de meeste tijd wordt besteed aan algemeen vormende vakken. In de midden en laatste fase wordt steeds meer tijd ingeruimd voor praktijkvakken. In de school zijn praktijkvakken voor koken, techniek, verzorging, tuin en ambachtelijk werk ingericht. Er worden branchegerichte cursussen aangeboden en ook is het voor leerlingen mogelijk zich te certificeren, voor bijvoorbeeld heftruck. Het onderwijs in de praktijkvakken wordt verzorgd door technisch onderwijsassistenten, waarbij de leraren op afroep beschikbaar zijn.

Voordat leerlingen op externe stage gaan, wordt eerst intern stage gelopen. De school is voornemens tussen deze twee stagevormen de begeleide stage in te voeren, om leerlingen nog beter voor te bereiden op de externe stage.

Het pedagogisch en didactisch handelen van leraren heeft de inspectie als voldoende beoordeeld, alhoewel zij ongewenste verschillen tussen de geobserveerde lessen heeft waargenomen. Een absoluut sterk punt van de school is de wijze waarop de school leerlingen aan het denken zet in met name het vso. De school heeft het 'Eigen initiatief model' ingevoerd en dat werpt zichtbaar zijn vruchten af. Mogelijk kan de school in het verlengde hiervan de leerlingen die dat aankunnen ook meer verantwoordelijkheid geven voor de organisatie van het eigen leerproces, door bijvoorbeeld met dag- of weektaken te werken en door leerlingen het eigen werk te laten beoordelen.

Het voorkomen en afhandelen van incidenten is als onvoldoende beoordeeld. De protocollen waarin de school heeft vastgelegd hoe zij uitvoer wil geven aan het voorkomen en afhandelen van incidenten, liggen in concept klaar en worden dit schooljaar vastgesteld. Voor het peilen van de veiligheidsbeleving bij leerlingen, heeft de school een interview ontwikkeld dat ook dit schooljaar afgenomen wordt. Er zijn tijdens het inspectieonderzoek geen signalen over sociale onveiligheid opgevangen.

Opbrengsten

Zowel uit de gegevens van het leerlingvolgsysteem als uit de evaluaties van de handelingsplanning valt af te leiden dat leerlingen zich ontwikkelen. Of de school hiermee uit de leerlingen haalt wat erin zit, kan de inspectie niet beoordelen. Enerzijds omdat de school pas een begin heeft gemaakt met het opstellen van een verwachting op lange termijn in de vorm van een ontwikkelingsperspectief en uitstroomprofiel. Anderzijds omdat de school nog niet in de gelegenheid is geweest op het gebied van opbrengsten de resultaten van een schooljaar af te zetten tegen de eigen standaard. Ook de inspectie kan de opbrengsten op dit moment nog niet beoordelen omdat hiervoor op landelijk niveau opbrengstmaten ontbreken.

3. TOEZICHTARRANGEMENT

Geen belangrijke tekortkomingen in de onderwijskwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de It Twalûk het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren. Het basistoezicht bestaat uit een jaarlijkse risicoanalyse en, eventueel, een onderzoek in het kader van een themaonderzoek.

Tekortkomingen in de naleving

De school stelt een handelingsplan vast in overeenstemming met ouders, maar dit vindt niet plaats voor aanvang van het schooljaar. Tevens staat op het handelingsplan niet vermeld dat deze geldt voor het hele schooljaar, terwijl dit feitelijk wel het geval is (artikel 41a, lid 1 WEC).

Om deze reden heeft de Inspectie van het Onderwijs de volgende afspraken gemaakt met het bevoegd gezag:

Het bevoegd gezag dient de geconstateerde tekortkomingen in de naleving van wettelijke voorschriften op te heffen. Over een jaar voert de inspectie een onderzoek uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.